

Constitution
Sem-II

QP Code : 25931

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

1. Answer in short. (Not more than two sentences)

- (1) Which Act established the Federal Court in British India?
- (2) What is doctrine of pleasure?
- (3) What is the test of reasonable classification?
- (4) State any two constitutional safeguards against Preventive Detention Laws.
- (5) What is Uniform Civil Code?
- (6) The Chapter of Fundamental Duties has been added to the Constitution by which Amendment Act?
- (7) What is Prospective Overruling?
- (8) State any two functions of Union public Service Commission?
- (9) What is a joint session of both the Houses of Parliament?
- (10) What is Gram Sabha?

20

2. Write short notes. (Any Four)

- (1) Judicial Activism
- (2) National Emergency
- (3) Legislative relations of Centre and States
- (4) Principles of Writ Jurisdiction
- (5) Money Bill
- (6) Secularism- A basic feature

20

3. Solve (Any Two)

- (1) Mr. Rowde, who was not a member of either House of Parliament, was appointed as the Prime Minister. His appointment was challenged.
  - (i) On which ground can the Prime Minister's appointment be challenged?
  - (ii) What is the provision for appointment of a person as a Minister, if he is not a member of either House?
- (2) Bablu, a 4 year old boy died on account of drowning in a pond in a small village. The pond was not surrounded by a fence or wall. The Municipality had constructed the pond.
  - (i) Can the State be made liable to pay compensation for Bablu's death? Explain with legal provisions.
  - (ii) Does Municipality fall under the definition of State?

12

TURN OVER

DB-Con. 9768-16.

QP Code : 25931

2

- (3) In a temple, in the State of Kerala a non-Brahmin was appointed for performing puja in the temple. The Brahmin performing puja for several years challenged the said appointment of the non-Brahmin pujari as violative of his fundamental right to religion.
- (i) Does the appointment in above case violate the right to religion of Brahmin pujari? Explain with Relevant provisions?
- (ii) State the reasonable restrictions on the fundamental right to religion.

4. Answer the following. (Any Four)

48

- (1) Highlight the importance of Right to health as a facet of Article 21 with relevant case laws.
- (2) "State can make special provisions for Women and Children". Discuss in the light of equality provisions with landmark judgments.
- (3) Explain the jurisdiction of the Supreme Court.
- (4) What is the theory of Basic Structure? Explain the procedure of Amendment of Fundamental Rights with relevant case laws?
- (5) Highlight the importance of Right to Information in the present era?
- (6) Enumerate the provisions of the Protection of Civil Rights Act, 1955 which prescribe punishments for practising untouchability.

DB-Con. 9768-16.

QP Code : 25931

3

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

एकूण गुण : १००

१. दोन वाक्यात खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (१) ब्रिटीशांनी कोणत्या कायद्यान्वये फेडरल न्यायालयाची स्थापना केली?
- (२) "डॉक्ट्रीन ऑफ प्लेझर" म्हणजे काय?
- (३) योग्य वर्गीकरणाची (Reasonable Classification) चाचणी कोणती?
- (४) प्रतिबंधात्मक स्थानबद्धता कायद्यावर घटनेने कोणती २ बंधने घातली आहेत?
- (५) समान नागरी संहिता म्हणजे काय?
- (६) घटनेमध्ये मुलभूत कर्तव्यांचे प्रकरण कोणत्या घटना दुरुस्तीने समाविष्ट करण्यात आले?
- (७) "प्रॉस्पेक्टिव्ह ओव्हररुलींग" म्हणजे काय?
- (८) केंद्रीय लोकसेवा आयोगाची दोन कामे सांगा?
- (९) दोन्ही सभागृहाचे संयुक्त अधिवेशन म्हणजे काय?
- (१०) ग्रामसभा म्हणजे काय?

२. टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- (१) न्यायीक सतर्कता.
- (२) राष्ट्रीय आणीबाणी.
- (३) केंद्र व राज्य सरकारमधील वैधानिक संबंध.
- (४) रिटच्या न्यायाधिकरीतेची तत्वे
- (५) अर्थ विधेयक.
- (६) धर्मनिरपेक्षता - एक मुल्यत्व.

३. सोडवा. (कोणत्याही दोन)

- (१) मि, रौडे हे कोणत्याही सभागृहाचे सभासद (खासदार) नसताना त्यांची पंतप्रधान म्हणून नियुक्त करण्यात आली. त्यांच्या नेमणूकीला आव्हान देण्यात आले.
- (१) पंतप्रधानाच्या नियुक्तीला कोणत्या कारणावरून आव्हान देता येईल?
- (२) कोणत्याही सभागृहाचा सभासद नसलेल्या व्यक्तीला कशाप्रकारे मंत्री म्हणून नेमण्याची परवानगी देण्यात आली आहे.
- (२) बबलूचा ४ वर्षांच्या मुलाचा एका छोट्या गावातील तलावातील पाण्यामध्ये बुडून मृत्यू झाला. त्या तलावाला संरक्षण भित्त अथवा कुंपण करण्यात आले नव्हते. तलावाचे बांधकाम नगरपालिकेने केले होते.
- (१) बबलूच्या मृत्युचा मोबदला देण्यासाठी शासनाला जबाबदार धरता येईल का? त्या संबंधीच्या कायदेशीर तरतुदी काय आहेत?
- (२) नगरपालिका 'शासन' या संज्ञेमध्ये समाविष्ट होते का?

DB-Con. 9768-16.

TURN OVER

QP Code : 25931

4

३. वेरळ राज्यातील मंदिरामध्ये एका ब्राम्हणेतर व्यक्तिजी पुजा करण्यासाठी नेमणूक करण्यात आली. अनेक वर्षे पुजा करणाऱ्या ब्राम्हणाने त्याच्या धार्मिक हक्काचा भंग झाल्याच्या कारणासाठी सदर नेमणूकीस आव्हान दिले.

- (१) या नेमणूकीमुळे ब्राम्हण पुजाऱ्याच्या धार्मिक हक्काचा भंग झाला आहे का? त्या संबंधीच्या तरतुदी सांगा.
- (२) धार्मिक स्वातंत्र्यावर कोणती वास्तववादी मुलभूत बंधने आहेत.

४. खालील प्रश्न सोडवा. (कोणत्याही चार)

- (१) अनुच्छेद २१ नुसार देण्यात आलेल्या आरोग्यविषक हक्कांचे महत्त्व त्या संबंधीचे न्यायनिर्णय सांगून विषद करा.
- (२) "राज्यसरकार स्त्रीया आणि मुलांसाठी विशेष तरतुदी करू शकते" समानतेच्या हक्कासंबंधी असलेल्या तरतुदी व त्यासंबंधीचे महत्त्वाचे न्यायनिर्णय देवून स्पष्टीकरण करा.
- (३) सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधिकारीतेसंबंधी सविस्तर चर्चा करा.
- (४) मुलभूत आराखड्याची संकल्पना कोणती? मुलभूत अधिकारांच्या घटना दुरुस्ती संबंधीची प्रक्रिया महत्त्वाचे न्यायनिर्णय सांगून स्पष्ट करा.
- (५) प्रस्तुतच्या काळामध्ये माहितीच्या अधिकाराचा आलेले महत्त्व स्पष्ट करा.
- (६) नागरी संरक्षण हक्क अधिनियम, १९५५ मुधील महत्त्वाच्या तरतुदी सांगून अस्पृश्यते संबंधात देण्यात येणाऱ्या शिक्षेसंबंधीचे सविस्तर विवेचन करा.

DB-Con. 9768-16.